

LATAK-D.17024-S3/05/11.2024

Personu sertificēšanas institūciju akreditācijas shēma

Saturs

I Akreditācijas kritēriji	2
II Specifiskās prasības	2
III Iesniedzamie dokumenti un to izskatīšanas kārtība	2
IV Institūcijas novērtēšanas un akreditācijas kārtība	3
V Institūcijas uzraudzības kārtība un lēmuma pieņemšana	4
VI Paziņotās institūcijas statuss	5
Izmaiņu reģistrs	6

Autortiesības un pamatprincipi:

LATAK dokumenta aktualizētā versija pieejama oficiālajā tīmekļvietnē www.latak.gov.lv. LATAK publicēto dokumentu piemērošana ir obligāta LATAK darbiniekiem, iesaistītajiem vērtētājiem un ekspertiem, LATAK akreditētajām atbilstības novērtēšanas institūcijām.

Dokumenta teksts var būt tulkots citās valodās. Latviešu valodas teksts tiek uzskatīts par pamatteksu.

Papildu informācija:

Uzziņas par LATAK dokumentiem var saņemt LATAK birojā. Šo dokumentu aizliegts pavairot tālākpārdošanai.

I Akreditācijas kritēriji

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 765/2008, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93;
- Likums "Par atbilstības novērtēšanu";
- Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra noteikumi Nr. 754 "Atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanas, akreditācijas un uzraudzības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 754);
- Ministru kabineta 2022. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 666 "Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" maksas pakalpojumu cenrādis". Ministru kabineta 2013. gada 3. decembra noteikumi Nr. 1376 "Kārtība, kādā izveido paziņošanas komisiju, kā arī kārtība, kādā komisija pieņem lēmumu un paziņo Eiropas Komisijai par atbilstības novērtēšanas institūcijām, kas veic atbilstības novērtēšanu reglamentētajā sfērā".
- LVS EN ISO/IEC 17024:2012 "Atbilstības novērtēšana. Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām" (turpmāk – Standarts);
- EA-2/17 M:2020 EA Document on Accreditation for Notification Purposes (EA-2/17 M:2020 EA dokuments par akreditāciju paziņošanas nolūkos);
- IAF MD4:2023 "IAF mandatory document for the use of information and communication technology (ICT) for auditing/assessment purpose";
- IAF MD 25:2022 Criteria for Evaluation of Conformity Assessment Schemes
- LATAK-D.008 "Akreditācijas procedūras";
- LATAK-D.011 "Noteikumi par nacionālās akreditācijas zīmes, atsauces uz akreditāciju un EA MLA lietošanu".

II Specifiskās prasības

Personu sertificēšanas institūcijas (turpmāk – Institūcijas) nodrošina nepārtrauktu atbilstību Standarta prasībām un apliecina savu kompetenci un spējas veikt personu sertificēšanas darbības.

Reglamentētajās jomās Institūcijas nodrošina nepārtrauktu atbilstību Standarta un jomas specifiskā regulējuma prasībām attiecībā uz personu sertifikācijas procesu (Standarta 8. un 9. punkts) un tajā iesaistīto personālu (Standarta 6.2. punkts).

III Iesniedzamie dokumenti un to izskatīšanas kārtība

Piesakoties akreditācijas iegūšanai, Institūcija iesniedz valsts aģentūrai "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" (turpmāk – LATAK) akreditācijas procesa uzsākšanai aizpildītu veidlapu - [F.003](#) Pieteikums (t.sk., 5. pielikums) un nepieciešamos dokumentus, kas norādīti iesniedzamo dokumentu sarakstā, skatīt veidlapu [F.002.S3](#) LATAK tīmekļa vietnē www.latak.gov.lv Personu sertificēšanas institūcijām.

Pēc akreditācijas iegūšanas Institūcija pirms uzraudzības procesa īstenošanas iesniedz šādus dokumentus:

- Aizpildītu veidlapu - [F.003](#) Pieteikums un veidlapai pievienoto 5. pielikumu (akreditācijas sfēra), ja akreditācijas sfērā veiktas izmaiņas, kopā ar iesniegumu par sfēras sašaurināšanu vai paplašināšanu;
- Pārskata periodā izsniegto, atcelto, apturēto sertifikātu skaits katrā sertificēšanas jomā;
- Pārskata periodā izskatīto pieteikumu skaits katrā sertificēšanas jomā;
- Institūcijas vadības ziņojums par pārskata periodu;
- Pārskata periodā veiktās izmaiņas sertifikācijas shēmās un vērtēšanas kritērijos;
- Veiktās izmaiņas pārvaldības sistēmas dokumentācijā (aktuālā pārvaldības sistēmas rokasgrāmata vai aktualizētās tās daļas);
- Pārvaldības sistēmas dokumentu sarakstu.

Noslēdzoties akreditācijas ciklam (pieci gadi), atkārtotās novērtēšanas procesa īstenošanai Institūcija 4 (četrus) mēnešus pirms akreditācijas cikla beigām aizpildītu veidlapu [F.003](#) Pieteikums, t.sk., šīs veidlapas 5. pielikumu (akreditācijas sfēra) un iesniedz to LATAK.

Pirms Institūcijas atkārtotās novērtēšanas procesa īstenošanas Institūcija, iesniedz dokumentus kādi tiek pieprasīti pirms uzraudzības vizītes (skatīt iepriekš).

Detalizētāka dokumentu iesniegšanas un izskatīšanas kārtība noteikta dokumentā LATAK-D.008 “Akreditācijas procedūras”, kas pieejams www.latak.gov.lv.

IV Institūcijas novērtēšanas un akreditācijas kārtība

Novērtējot Institūciju kompetenci un spēju veikt personu sertificēšanu atbilstoši akreditācijas kritēriju prasībām, LATAK ievēro vispārīgos novērtēšanas un uzraudzības principus, kas noteikti dokumentā LATAK-D.008 “Akreditācijas procedūras”.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 754 10. punktam, LATAK slēdz līgumu un uzsāk Institūcijas novērtēšanas procesu pēc visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas.

Pēc visu nepieciešamo dokumentu un samaksas par attiecīgo novērtēšanas procedūru atbilstoši līgumam saņemšanas, LATAK uzsāk Institūcijas novērtēšanas procesu. Tā ietvaros tiek vērtēta Institūcijas atbilstība Standarta prasībām vai reglamentētajā sfērā atbilstība Standarta un jomas specifiskā normatīvā regulējuma prasībām institūcijas atrašanās vietās (klātienē apmeklējums).

Novērtēšanas procesā tiek vērtēts Institūcijas sertificēšanas procesa praktiskais izpildījums, proti, spēja veikt personu novērtēšanas un sertificēšanas darbības (*witness*) atbilstoši Institūcijas noteiktajām procedūrām visās pieteiktajās sfērās. LATAK novērtēšanas grupa pēc Institūcijas demonstrētās praktiskās darbības novērtē šī sertifikācijas procesa dokumentētos rezultātus (protokolus, sertifikātu). Attiecīgie dokumenti jāiesniedz LATAK novērtēšanas grupai izvērtēšanai pēc novērtēšanas vizītes, savstarpēji vienojoties par iesniegšanas termiņiem, ja tos nav iespējams novērtēt praktiskās demonstrācijas laikā.

Praktiskā izpildījuma apjoms tiek noteikts atkarībā no pieteiktās jomas un atkarībā no tām spējām un kompetencēm, ko Institūcija demonstrē katrā jomas praktiskajā izpildījumā. Ja pieteiktās jomas ir radnieciskas (piemēram, metinātāju sertificēšana atbilstoši EN ISO 9606 sērijas standarta prasībām, būvspeciālistu sertificēšana normatīvos aktos noteiktajās jomās) un Institūcijas sertificēšanas procesā izmantotās kompetences un spējas būtiski neatšķiras, šādās jomās var tikt vērtēts viens praktiskās darbības demonstrējums.

LATAK sagrupējis nesagraujošās testēšanas (NDT) speciālistu sertificēšanā jomā attiecīgās testēšanas metodes, kā rezultātā Institūcijai piesakoties uz akreditāciju vai esošajā akreditācijas cikla laikā LATAK novērtēšanas grupai jānodrošina no attiecīgās sadaļas vismaz viena eksaminācijas procesa demonstrācija. Tāpat Institūcijai piesakoties akreditācijai NDT speciālistu sertificēšanas jomā vai akreditācijas cikla laikā jānodrošina vismaz viena eksaminācijas procesa demonstrācija, kuras laikā tiek sertificēts 3. līmeņa NDT speciālists (pēc jebkuras testēšanas metodes).

Testēšana metožu grupas:

1	Vizuālā metode (VT) Penetrācijas metode (PT)
2	Magnētisko daļiņu metode (MT) Radiogrāfijas metode (RT)
3	Ultraskaņas metode (UT) Virpuļstrāvas metode (ET)
4	Noplūdes metode (LT) Akustiskā emisijas metode (AT)
5	Termogrāfiskā metode (TT) Deformācijas metode (ST)

Pēc Institūcijas novērtēšanas tiek pieņemts akreditācijas lēmums atbilstoši Noteikumu Nr. 754 19. punktā un dokumentā LATAK-D.008 "Akreditācijas procedūras" noteiktajai kārtībai.

V Institūcijas uzraudzības kārtība un lēmuma pieņemšana

Akreditēto Institūciju uzraudzības procesam, atbilstoši Noteikumu Nr. 754 12. punktam tiek izstrādāta Institūcijas novērtēšanas programma visam akreditācijas ciklam (veidlapa **F.057** – praktiskās darbības novērtēšana; veidlapa **F.047** – pārvaldības sistēmas novērtēšana). Akreditācijas cikla ietvaros LATAK novērtē Institūcijas atbilstību standarta vai reglamentētajā sfērā Standarta un jomas specifiskā normatīvā regulējuma prasībām visās akreditācijas sfērās.

Uzraudzības procesa ietvaros tiek novērtēta Institūcijas kompetence un spējas veikt personu sertificēšanu atbilstoši Standarta prasībām vai reglamentētajā sfērā atbilstība standarta un jomas specifiskajam normatīvajam regulējumam. Lai gūtu pārliecību par Institūcijas kompetenci un spējām veikt personu sertificēšanu, LATAK vērtē Institūcijas pārvaldības sistēmas, personāla kompetences kā arī Institūcijas praktiskās darbības izpildījuma (*witness*) atbilstību noteiktajiem kritērijiem.

LATAK novērtēšanas grupa piemērojot riskos balstītu pieeju, izvēlas, kuru attiecīgo sertificēšanas objekta praktiskās darbības (*witness*) procesu tā vērtēs. Institūcijas akreditācijas cikla laikā LATAK jānovērtē visas Institūcijas sertifikācijas shēmas praktiskās darbības (*witness*).

Praktiskā izpildījuma apjoms tiek noteikts atbilstoši šīs shēmas IV nodaļa noteiktajai kārtībai. LATAK novērtēšanas grupa pēc Institūcijas demonstrētās praktiskās darbības novērtē šī sertifikācijas procesa dokumentētos rezultātus (protokolus, sertifikātu). Attiecīgie dokumenti jāiesniedz LATAK novērtēšanas grupai izvērtēšanai pēc novērtēšanas vizītes, savstarpēji vienojoties par iesniegšanas termiņiem, ja tos nav iespējams novērtēt praktiskās demonstrācijas laikā.

Kārtība kādā tiek pieņemts lēmums par Institūcijas uzraudzības rezultātiem noteikts dokumentā LATAK-D.008 “Akreditācijas procedūras”, kas pieejams www.latak.gov.lv.

VI Paziņotās institūcijas statuss

Ja Institūcija pretendē vai jau darbojas arī kā paziņotā institūcija (*notified body*) atbilstoši Eiropas Savienības jaunā likumdošanas ietvara normatīvajiem aktiem, LATAK novērtēšanas grupa vērtē arī tās atbilstību konkrētās jomas reglamentējošo dokumentu prasībām un dokumenta EA-2/17 M:2020 prasībām.

Izmaiņu reģistrs

Versija	Izmaiņu saturs	Datums
01	Jauns dokuments	03.08.2021.
02	VI nodaļa Atstāta tikai atsauce uz EA-2/17:2020 EA Document on Accreditation for Notification purposes	04.04.2022.
03	Visā dokumentā nomainītas atsauces no MK Noteikumiem Nr.673 uz MK Noteikumiem Nr.754, precizēta witness process un apjoms	09.02.2024.
04	Iekļauta atsauce uz dokumentu IAF MD4	08.05.2024.
05	Precizēta sadaļa IV Institūcijas novērtēšanas un akreditācijas kārtība – NDT speciālistu sertificēšanas praktiskās darbības novērtēšanas kārtība	14.11.2024.